

Nauczyciel stażysta - awans na stopień nauczyciela kontraktowego

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli

§ 6.1. Nauczyciel stażysta ubiegający się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego w okresie odbywania stażu powinien w szczególności:

- 1) poznawać organizację, zadania i zasady funkcjonowania szkoły, w tym:
 - a) przepisy związane z funkcjonowaniem szkoły;
 - b) sposób prowadzenia dokumentacji obowiązującej w szkole;
 - c) przepisy dotyczące zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pracy;
 - 2) uczestniczyć jako obserwator w zajęciach prowadzonych przez opiekuna stażu lub innych nauczycieli, w wymiarze co najmniej jednej godziny zajęć w miesiącu, oraz omawiać z prowadzącym obserwowane zajęcia;
 - 3) prowadzić zajęcia z uczniami, w obecności opiekuna stażu lub dyrektora szkoły, w wymiarze co najmniej jednej godziny zajęć w miesiącu, oraz omawiać je z osobą, w obecności której zajęcia zostały przeprowadzone;
 - 4) uczestniczyć w wewnątrzszkolnych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli.
2. Wymagania niezbędne do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego obejmują:
- 1) znajomość organizacji, zadań i zasad funkcjonowania szkoły, w której nauczyciel odbywał staż;
 - 2) umiejętność prowadzenia zajęć w sposób zapewniający właściwą realizację statutowych zadań szkoły, w której nauczyciel odbywał staż;
 - 3) znajomość środowiska uczniów, ich problemów oraz umiejętność współpracy ze środowiskiem uczniów;
 - 4) umiejętność omawiania prowadzonych i obserwowanych zajęć.

Staż

Staż jest to okres przygotowawczy, w którym zdobywasz wiedzę i umiejętności, zdobywasz doświadczenie niezbędne do uzyskania kolejnego stopnia awansu zawodowego.

Twój staż rozpoczyna się automatycznie (nie składasz wniosku do dyrektora) z początkiem roku szkolnego, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć i trwa 9 miesięcy (Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela - zwana dalej KN - art. 9d ust. 1).

Uwaga! W przypadku nawiązania stosunku pracy po tym terminie, staż możesz rozpocząć dopiero w nowym roku szkolnym (KN art. 9d ust. 1a).

Opiekun stażu

Dyrektor szkoły przydzieli Ci spośród nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych opiekuna - doświadczonego kolegę (KN art. 9c ust. 4). Nie musi on być nauczycielem tego samego przedmiotu, istotne jest jego doświadczenie w pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz znajomość specyfiki pracy w Waszej szkole.

Zadaniem opiekuna będzie udzielenie Ci pomocy w przygotowaniu i realizacji planu rozwoju zawodowego oraz opracowanie projektu oceny Twojego dorobku za okres stażu (KN art. 9c ust. 5).

Uwaga! W przedszkolach, szkołach i placówkach publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne oraz osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego, a także w przedszkolach niepublicznych, niepublicznych zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli oraz w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych opiekunem nauczyciela stażysty może być nauczyciel kontraktowy (KN art. 9c ust. 4).

Więcej informacji na temat roli, jaką pełni opiekun, znajdziesz w rozdziale "Opiekun stażu".

Plan rozwoju zawodowego

W czasie stażu realizujesz własny plan rozwoju zawodowego, który tworzysz razem z opiekunem stażu. Dotyczy on całego stażu, czyli w Twoim przypadku - 9 miesięcy. Powinien on uwzględniać:

- ✓ specyfikę i potrzeby szkoły;
- ✓ zadania do realizacji (zgodnie z rozporządzeniem o awansie zawodowym nauczyciela);
- ✓ wymagania niezbędne do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego;
- ✓ Twoją wiedzę, umiejętności i doświadczenie.

Plan rozwoju zawodowego przedstawiasz do zatwierdzenia dyrektorowi szkoły. Dyrektor, w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć, zatwierdza przedstawiony przez Ciebie plan (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3.08.2000 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli z późniejszymi zmianami - zwane dalej Rozp. - §6 ust. 5). Po zakończeniu stażu masz obowiązek, w ciągu 30 dni, złożyć dyrektorowi sprawozdanie z realizacji planu rozwoju zawodowego (Rozp. §6 ust. 4).

Realizacja planu rozwoju zawodowego

Podczas stażu Twoimi najważniejszymi zadaniami będą (Rozp. §3 ust. 1):

- ✓ poznawanie szkoły, jej zadań i zasad funkcjonowania, a więc m.in. sposobu prowadzenia obowiązującej dokumentacji oraz przepisów bhp;
- ✓ uczestniczenie w charakterze obserwatora w zajęciach prowadzonych przez opiekuna stażu lub innych nauczycieli (w wymiarze co najmniej dwóch zajęć w miesiącu) i omawianie obserwowanych zajęć z osobą je prowadzącą;
- ✓ prowadzenie zajęć z uczniami w obecności opiekuna stażu lub dyrektora szkoły (w wymiarze co najmniej jednego zajęcia w miesiącu) oraz omawianie ich z osobą, w obecności której zajęcia były prowadzone;
- ✓ uczestniczenie w wewnątrzszkolnych formach doskonalenia zawodowego.

W trakcie wypełniania zadań wynikających z Twojego planu rozwoju zawodowego, dyrektor szkoły zbiera informacje o ich realizacji oraz o efektach prowadzonych przez Ciebie zajęć (Rozp. §6 ust. 3).

Dokumentację związaną z realizacją planu rozwoju zawodowego możesz prowadzić w formie:

- ✓ zapisów dotyczących wykonywanych zadań (analiza własnych działań, ocena ich skuteczności, wprowadzane korekty, wnioski) w specjalnie do tego celu przeznaczonym notatniku;
- ✓ konspektów lekcji, scenariuszy zajęć, prac dzieci, nagrań z zapisami audio-wideo lekcji lub imprez przez Ciebie przygotowanych czy poprowadzonych itp.;
- ✓ spisanych uwag i refleksji na temat przeczytanej literatury lub uczestnictwa w zajęciach doskonalenia zawodowego.

Pamiętaj, że jesteś zobowiązany do sporządzenia sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego w okresie stażu (KN art. 9c ust. 3). Systematyczne dokumentowanie działań znacznie ułatwi Ci to zadanie.

Ocena dorobku zawodowego

Dyrektor szkoły dokona oceny Twojego dorobku zawodowego za okres stażu, w której uwzględni stopień wykonania planu rozwoju zawodowego. Ocenę tę sformułuje po złożeniu przez Ciebie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego (KN art. 9c ust. 3) i zapoznaniu się z projektem oceny przygotowanym przez opiekuna stażu oraz po zasięgnięciu opinii rady rodziców (KN art. 9c ust. 6 pkt 1). Może też poprosić o opinię samorząd uczniowski.

- ✓ rada rodziców przedstawia swoją opinię w ciągu 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia o dokonywanej ocenie. Brak opinii rady rodziców nie wstrzymuje procesu oceny dorobku zawodowego (KN art. 9c ust. 7);
- ✓ ocena dorobku zawodowego może być pozytywna lub negatywna (KN art. 9c ust. 8);
- ✓ ocena sporządzana jest na piśmie i zawiera uzasadnienie oraz informację o możliwości wniesienia odwołania (KN art. 9c ust. 8);
- ✓ od oceny dorobku zawodowego przysługuje prawo odwołania się do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w terminie 14 dni od daty jej otrzymania (KN art. 9c ust. 9);
- ✓ organ sprawujący nadzór pedagogiczny rozpatruje odwołanie w terminie 21 dni, a jego decyzja jest ostateczna; w przypadku niedotrzymania tego terminu masz prawo ubiegać się o akceptację komisji kwalifikacyjnej bez tej oceny (KN art. 9c ust. 9 i 10);
- ✓ w sytuacji wystawienia oceny negatywnej przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny ponowna ocena może zostać dokonana po odbyciu dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy, na Twój wniosek i za zgodą dyrektora szkoły (KN art. 9c ust. 11) - staż ten rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć (KN art. 9d ust. 1).

Wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego

Po otrzymaniu pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu masz 14 dni na złożenie wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego (KN art. 9d ust. 2).

Wniosek składasz do dyrektora szkoły (KN art. 9b ust. 2), który powołuje komisję kwalifikacyjną (KN art. 9g ust. 1). W przypadku niedotrzymania terminu złożenia wniosku, jesteś zobowiązany do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze (KN art. 9d ust. 2).

Do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego jesteś obowiązany dołączyć następujące dokumenty (Rozp. §7):

- ✓ dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe lub ich uwierzytelnione kopie;
- ✓ zaświadczenie dyrektora szkoły o wymiarze zatrudnienia oraz zajmowanym stanowisku podczas odbywania stażu;
- ✓ zatwierdzony plan rozwoju zawodowego realizowany w okresie stażu i sprawozdanie uwzględniające stopień jego realizacji, zmiany i modyfikacje wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia;

- ✓ ocenę dorobku zawodowego za okres stażu;

Spełniasz wymagania niezbędne do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego, jeżeli (Rozp. §3 ust. 2):

- ✓ opanowałeś umiejętność prowadzenia zajęć w sposób zapewniający właściwą realizację statutowych zadań szkoły, w której odbywasz staż;
- ✓ poznałeś środowisko swoich uczniów, ich problemy oraz wykazałeś się umiejętnością współpracy z tym środowiskiem;
- ✓ potrafisz omówić własne zajęcia lub te, które obserwowałeś;
- ✓ znasz organizację i zasady funkcjonowania szkoły, w której odbywałeś staż.

Do wniosku możesz dołączyć również inną dokumentację świadczącą o Twoich osiągnięciach zawodowych (Rozp. §7 ust. 3).

Prezentacja przed komisją

W skład komisji kwalifikacyjnej dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego wchodzi (KN art. 9g ust. 1):

- ✓ dyrektor (wicedyrektor) szkoły - jako przewodniczący;
- ✓ przewodniczący zespołu przedmiotowego (wychowawczego), a jeżeli zespół taki nie został powołany - nauczyciel mianowany lub dyplomowany zatrudniony w szkole;
- ✓ opiekun stażu;
- ✓ przedstawiciel wskazanego przez Ciebie związku zawodowego - powołany na Twój wniosek (KN art. 9g ust. 5).

Uwaga! Przedstawiciela związku zawodowego wskazuje właściwy organ statutowy związku (KN art. 9g ust. 5a).

W pracach komisji mogą brać udział, w charakterze obserwatorów, przedstawiciele organów: prowadzącego szkołę i sprawującego nadzór pedagogiczny (KN art. 9g ust. 4).

Wnioski o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego rozpatrywane są w kolejności ich wpływu (Rozp. §8 ust. 1).

Komisja przeprowadza postępowanie wobec wniosków spełniających wymogi formalne (Rozp. §8 ust. 2 i 3):

- ✓ złożonych przed 30 czerwca - nie później niż do końca roku szkolnego;
- ✓ złożonych po 30 czerwca - nie później niż w styczniu i lutym następnego roku kalendarzowego.

W przypadku, gdy wniosek lub dokumentacja nie spełnia wymagań formalnych, dyrektor szkoły wskazuje stwierdzone braki oraz określa termin ich uzupełnienia. (Rozp. §8 ust. 6). Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej powiadamia Cię o terminie i miejscu przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej co najmniej na 14 dni przed datą posiedzenia komisji (Rozp. §8 ust. 7).

W trakcie posiedzenia komisji odbywa się rozmowa kwalifikacyjna, podczas której przedstawiasz sprawozdanie z realizacji planu rozwoju zawodowego i odpowiadasz na pytania członków komisji, dotyczące spełnienia przez Ciebie wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego (Rozp. §9 ust.1). Warto do tej rozmowy odpowiednio się przygotować. Duże znaczenie mają umiejętności związane z autoprezentacją.

Wyniki postępowania kwalifikacyjnego

Jednym z warunków nadania Ci stopnia nauczyciela kontraktowego jest uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej (KN art. 9b ust. 1 pkt 1).

Komisja podejmuje rozstrzygnięcia w obecności co najmniej 2/3 swego składu (Rozp. §11-12):

- ✓ każdy członek komisji ocenia spełnienie wymagań według skali punktowej od 0 do 10;
- ✓ otrzymujesz akceptację komisji po uzyskaniu co najmniej 2/3 możliwych punktów, którymi dysponują obecni na posiedzeniu członkowie komisji;
- ✓ z przebiegu prac komisji sporządza się protokół, uwzględniający punktację wraz z jej uzasadnieniem;
- ✓ jeśli uzyskałeś akceptację komisji kwalifikacyjnej, otrzymujesz zaświadczenie o akceptacji na stopień nauczyciela kontraktowego. Rejestr wydanych zaświadczeń prowadzi organ powołujący komisję (KN art. 9g ust. 9);
- ✓ w przypadku nieuzyskania akceptacji komisji, możesz ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego po odbyciu (na swój wniosek i za zgodą dyrektora szkoły) dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy (KN art. 9g ust. 8). Dodatkowy staż rozpoczynasz z początkiem roku szkolnego nie później jednak niż 14 dni od rozpoczęcia zajęć; \do rozmowy kwalifikacyjnej możesz przystąpić ponownie tylko jeden raz w danej szkole (KN art. 9g ust. 8 pkt 1).

Nadanie stopnia awansu zawodowego

Dyrektor szkoły nadaje Ci, w drodze decyzji administracyjnej, stopień nauczyciela kontraktowego (KN art. 9b ust. 4 pkt 1), jeśli:

- ✓ Spełniasz wymagania kwalifikacyjne, o których mowa w KN art. 9 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 i 3;
- ✓ Odbyłeś staż i otrzymałeś pozytywną ocenę dorobku zawodowego (KN art. 9b ust. 1);
- ✓ Uzyskałeś akceptację komisji kwalifikacyjnej (KN art. 9b ust. 1 pkt 1).

W przypadku niespełnienia któregoś z wyżej wymienionych warunków, dyrektor odmawia Ci nadania stopnia awansu zawodowego (KN art. 9b ust. 6) w drodze decyzji administracyjnej.

Od decyzji dyrektora szkoły możesz odwoływać się do organu wyższego stopnia (KN art. 9b ust. 7).

Jest nim:

- ✓ wobec dyrektora - organ prowadzący szkołę;
- ✓ wobec organu prowadzącego szkołę - organ sprawujący nadzór pedagogiczny;
- ✓ wobec organu sprawującego nadzór pedagogiczny - właściwy minister;

Możesz się również odwołać do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Akt nadania stopnia nauczyciela kontraktowego zawiera (KN art. 9b ust. 5) w szczególności: nazwę komisji kwalifikacyjnej, numer i datę wydania zaświadczenia o uzyskaniu akceptacji na stopień nauczyciela kontraktowego, stopień awansu zawodowego, a także informację o poziomie wykształcenia nauczyciela. Do tego aktu załączane jest uzasadnienie (Rozp. §11 ust. 11).

Jeżeli po otrzymaniu stopnia nauczyciela kontraktowego uzyskałeś poziom wykształcenia wyższy niż określony w akcie nadania stopnia awansu zawodowego, dyrektor wydaje na Twój wniosek nowy akt nadania uwzględniający posiadany przez Ciebie poziom wykształcenia (KN art. 9f ust. 1).

Szczególne sytuacje

Staż

Jeżeli przerwiesz staż z powodu czasowej niezdolności do pracy trwającej łącznie dłużej niż 3 miesiące, wskutek:

- ✓ choroby,
- ✓ zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy,
- ✓ urlopu innego niż urlop wypoczynkowy,

możesz po podjęciu świadczenia pracy złożyć wniosek o kontynuację stażu. Jeśli od przerywania stażu do złożenia wniosku minie nie więcej niż 6 miesięcy, okres stażu zrealizowanego przed przerwą będzie zaliczony z wyłączeniem okresu nieobecności.

Jeśli ten okres był dłuższy, jesteś obowiązany do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze (KN art. 9d ust. 3 i 4).

Przepis ten nie dotyczy Cię, jeśli jesteś nauczycielem skierowanym do pracy za granicą (KN art. 9d ust. 4a).

W przypadku nieobecności w pracy z powodu urlopu macierzyńskiego staż ulega przedłużeniu o czas trwania tego urlopu (KN art. 9d ust. 3a).

Dokumentacja

Jeżeli w okresie odbywania stażu byłeś zatrudniony w kilku szkołach, w każdej w wymiarze mniejszym niż 1/2 obowiązującego wymiaru zajęć, ale łącznie w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązującego wymiaru zajęć, powinieneś załączyć zaświadczenia ze wszystkich tych szkół, o ile nie jest możliwe udokumentowanie zatrudnienia świadectwami pracy (Rozp. §7 ust. 1 pkt 2).

Przyznawanie stopni awansu zawodowego

Jeżeli jesteś nauczycielem akademickim legitymującym się co najmniej trzyletnim okresem pracy w szkole wyższej lub osobą posiadającą co najmniej pięcioletni okres pracy i znaczący dorobek zawodowy, to z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole uzyskujesz stopień nauczyciela kontraktowego (KN art. 9a ust. 3), a akt nadania tego stopnia nie zawiera wtedy nazwy komisji kwalifikacyjnej ani numeru i daty wydania zaświadczenia o akceptacji (KN art. 9b ust. 5). Gdy będziesz ubiegał się o stopień nauczyciela mianowanego, dyrektor szkoły może Ci skrócić staż do 9 miesięcy (KN art. 9c ust. 2).

Jeżeli jesteś nauczycielem akademickim posiadającym stopień naukowy oraz legitymujesz się co najmniej 3-letnim okresem pracy w szkole wyższej, to z dniem nawiązania stosunku pracy w zakładach kształcenia nauczycieli uzyskujesz stopień nauczyciela mianowanego (KN art. 9a ust. 4).